

پرورش در قفس**تاریخچه، مزایا و معایب پرورش ماهی در قفس**

حسین عمادی - دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی

تاریخچه ی آغاز پرورش ماهی در قفس به خوبی شناخته شده نیست ولی آنچه مسلم است این است که این روش اولین بار در اواخر سده ی هیجدهم در کشور کامبوج به منظور نگهداری از ماهی های صید شده در آبهای شیرین و رساندن ماهی تازه به ساحل برای عرضه به بازار و نگهداری تا فروش کامل ابداع گردیده و کم کم در برخی از کشورهای آسیای شرقی مرسوم گردیده است، جالب این که در طول دوره ی کوتاه نگهداری به ماهی ها غذا داده می شده و شاید رشد هم در آنها ملاحظه گردیده است. این ویژگی در نهایت سبب ایجاد روش پرورش ماهی در قفس گردیده است.

پرورش ماهی در قفس در دریا، اولین بار در اواسط دهه ۱۹۵۰ به صورت پژوهشی در دانشگاه کین کی ژاپن (kinky university) روی ماهی دم زرد (*Seriola quinque radiata*) صورت گرفت و در دهه ی ۱۹۵۰ به صورت تجارتي درآمد. از آن به بعد، کشورهای تایلند، مالزی، کره ی جنوبی و فیلیپین روی گونه های گوناگونی از ماهی ها به صورت تجاری کار کردند. در اروپا ابتدا نروژ در دهه ی ۱۹۵۰ و پس از آن اسکاتلند پرورش ماهی در قفس را آغاز کردند و سپس در اواسط دهه ی ۱۹۵۰ این روش در آمریکا آغاز گردید.

در حال حاضر پرورش ماهی در قفس در بسیاری از کشورهای آسیایی، اروپایی و آمریکایی اجرا می گردد و برای پرورش برخی گونه ها از جمله ماهی آزاد اقیانوس اطلس روش عمده ی پرورش به حساب می آید.

پرورش تحقیقاتی آن در ایران در اواخر دهه ی ۱۳۴۰ توسط تحقیقات شیلات ایران در مرداب انزلی و سپس در خلیج گرگان و پشت سد کارون صورت گرفته و در حال حاضر در برخی نقاط حالت تجاری به خود گرفته است.

گونه های بارز پرورشی در آسیا ماهی کپور معمولی، تیلپیا و در کشورهای اروپایی و آمریکایی گونه هایی از آزاد ماهیان است. در این مقاله مطالبی در زمینه ی عوامل موثر در پیشرفت و توسعه ی پرورش ماهی در قفس از جمله مدیریت، مکان یابی، استفاده از قفس مناسب، استفاده از روش های مناسب تکثیر و تولید بچه ماهی و پرورش آنها تا حد عرضه به بازار، نوع غذا و غذاهای، نوع نو مناسب، عمل آوری برای عرضه به بازار مصرف و انجام پژوهشهای لازم وسیله ی سازمان های دولتی و بخش های خصوصی ارائه می شود.

علاوه بر موارد یاد شده، مطالبی نیز در مورد مزایا و معایب پرورش ماهی در قفس و مقایسه ی آنها با پرورش ماهی در خشکی (استخرها، کانال ها و حوضچه های پرورش ماهی) شامل تکنولوژی ساخت، سهولت بیشتر کار و مدیریت، سازگاری بیشتر ماهی ها با شرایط پرورشی، کیفیت ماهی های تولید شده، منابع مورد نیاز، درگیری های اجتماعی، مقایسه های اقتصادی، محدودیت ها، تراکم پرورش، تنش ها و کاهش ایمنی های طبیعی، اثرات سوء تغذیه نامناسب (کمی و کیفی)، دشمنان اصلی (شکارگران، پستانداران و دزدی ها)، اثرات قفس ها روی محیط زیست، دریانوردی و ایجاد آلودگی بحث خواهد شد.

واژه های کلیدی: پرورش ماهی در قفس، ماهیان دریایی، مزایا و معایب، تاریخچه

